

CZU: 004

UTILIZAREA TIC LA STUDIAREA DIFERENȚIALĂ A DISCIPLINELOR INFORMATICE

Using ICT in the Differential Studying of Computer Disciplines

*Oxana SCUTELNIC,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

***Rezumat:** Folosirea tehnologiilor informaționale și de comunicare în procesul de instruire contribuie la optimizarea procesului de instruire, contribuie la stimularea capacităților studenților de a căuta și a înțelege soluții, să lucreze în echipe. Prin intermediul tehnologiilor informaționale și de comunicare, profesorii pot personaliza și crea metode noi, optime și atractive pentru studenți.*

***Cuvinte-cheie:** studierea diferențială, discipline informatice, tehnologii informaționale și de comunicare, societate informațională.*

Abstract: Using information and communication technologies in the process of training contributes to the optimization of the teaching process, to stimulation of the students' skills to seek and understand the solutions, to work in teams. Through ICT, teachers can customize and create new, optimal and attractive methods for students.

Key-words: differential studying, informational discipline, information and communication technologies, informational society.

Una din consecințele cele mai importante ale dezvoltării tehnologiei informației și a comunicațiilor (TIC) constă în crearea premiselor apariției Societății Cunoașterii (SC) sau Societății bazate pe Cunoaștere. Se consideră că Societatea Informațională (SI) globală, care se află în plină expansiune, este numai un instrument pentru constituirea unei societăți globale a cunoașterii [1].

Pe parcursul sec. XX timpurile de explicație a performanței școlare / academice s-au schimbat de mai multe ori. La începutul secolului accentual era pus pe aptitudinile individuale necesare pentru reușită. În anii 60 accentul cel puțin în Europa, a fost deplasat. Performanța de învățare a început să fie explicată prioritar prin influența mediului social. În anii 80 teoreticienii și practicienii din domeniul educației s-au întors la ideea responsabilității personale și individualizate pentru rezultatele învățării. Instruitul începe să fie considerat actorul principal al propriei învățări. Au apărut consecutiv teoria învățării autoreglate [2].

Aplicarea în practică a acestor teorii a canalizat atenția practicienilor, apoi și a cercetătorilor, asupra diversității instruiților.

În învățământul superior diversitatea în creștere a studenților ține de masificarea studiilor universitare [3]. Cercetătorii în domeniu menționează că mai mult de jumătate din studenții actuali au părinți care nu au studii universitare. Crește numărul studenților care lucrează cu jumătate de normă. O parte considerabilă de studenți își fac studiile cu taxă. În lipsa procedurilor de examinare la admitere și a scăderii natalității selecția la admiterea în facultate lipsește. În consecință, în grupele academice sînt înscriși studenți cu niveluri de pregătire diferită, ceea ce conduce la performanțe scăzute sau chiar la abandonarea studiilor.

Deși televiziunea, iar în ultimii ani și Internetul, contribuie esențial la micșorarea ecarterului dintre bagajul informațional al absolvenților școlilor rurale și ale celor urbane, nivelul lor de pregătire pentru studiile la facultate rămîne încă diferit. Cauza persistă în nivelul mai ridicat de pregătire a profesoriilor din școlile urbane, în dotarea mai solidă a acestor școli și nu în ultimul rînd, în existența unei infrastructuri „culturale” în localitățile urbane. Diferențele ce țin de locul de proveniență (sat / oraș) al studenților nu sînt unicele.

Un șir de diferențe sînt legate de mobilitatea crescîndă a studenților. Ele se referă la lezarea de predare la facultate, care în unele cazuri este diferențiată de limba maternă a studenților (prezența studenților din alte țări, organizarea filierelor cu predarea într-o limbă de circulație internațională), la cultura etică a studenților.

Într-un număr mai mic, care nu pot fi neglijate nici într-un caz, sînt diferențele dintre studenții cu cerințe educaționale speciale (studenții cu dezabilități, studenții talentați). Diferențele tender, aptitudinile și interesele diferite, mediul familial, experiența anterioară de învățare, starea fizică întregesc tabloul eterogenității grupelor de studenți.

Ignorarea diferențelor, adică orientarea spre un student „mediu”, conduce la utilizarea unui curriculum unidimensional, care avantajează studenții cu anumite caracteristici, la parcurgerea secvențelor de instruire într-un ritm unic [4].

Practica pedagogică a propus mai multe modalități de depășire a eterogenității instruiților. Eterogenitatea este privită de fiecare dată drept un obstacol în instruire, iar ideea de bază constă în omogenizarea claselor.

Constituirea subgrupelor de nivel reprezintă o modalitate de depășire a eterogenității și în instituțiile de învățămînt superior. În cazul cînd grupa academică se împarte în subgrupe pentru activități practice / laborator, cadrele didactice, în multe cazuri, sînt create subgrupe după nivelul de pregătire (informatica generală, învățarea limbilor străine).

Diversitatea instruiților reprezintă numai un aspect al unui fenomen mai larg „diversitatea în educație”, cum se manifestă prin:

- Diversitatea în creștere a situațiilor profesionale;
- Diversitatea teoriilor/metodelor, învățării;
- Diversitatea tipologiilor de cunoștințe, situațiilor și sarcinilor de învățare;
- Diversitatea strategiilor cognitive pentru realizarea unei performanțe identice;
- Diversitatea instruiților, a modurilor de formare.

Diversitatea instruiților într-o clasă / grupă de studenți implică, în mod natural, întrebarea: dacă așa-numitele posibilități ale instruiților sînt diferite, atunci ar fi rezonabil ca și obiectivele de învățare să fie diferite. Într-o variantă pragmatică sau realistă a instruirii diferențiate există posibilitatea de a diferenția și obiectivele învățării. O asemenea variantă, în pofida denumirii sale – realistă, nu poate fi propusă, pentru realizare, deoarece există mai multe riscuri: (a) „închiderea” instruitului pierderea motivului pentru dezvoltare; (b) scăderea drastică a calității învățămîntului – de fiecare dată pot fi propuse obiective tot mai lejere.

În ultimii ani, termenul „instruire centrată pe student” se întîlnește tot mai frecvent în literatura de specialitate [5]. Termenul este acompaniat cu un șir de alți termeni: instruire flexibilă, învățare experiențială, învățare autodirijată.

Apariția noțiunii de „instruire centrată pe student” este legată de numele mai multor pedagogi și psihologi remarcabili: John Dewez, Carl Rogers (care a introdus noțiunea de „consiliere centrată pe client”), Jean Piaget.

Sînt posibile două abordări ale instruirii:

- a) Centrată pe profesor/orientată pe conținut;
- b) Centrată pe student/orientată pe învățare.

În abordarea centrată pe studenți cunoștințele sînt construite de ultimul, iar cadrul didactic este, mai degrabă, un facilitator al învățării, decît o sursă de informații. În opinia lui C. Rogers, ideea instruirii centrate pe student constă în faptul că el nu mai alege conținutul de învățare (ce?), dar caută de sine stătător răspunsul la întrebările: cum și de ce acest conținut ia interes și devine util pentru a fi studiat? [6]. Altfel spus, studentul are posibilitatea de a alege în procesul de învățare.

Instruirea centrată pe student modifică esențial rolul profesorului și al studentului în procesul de formare. Studentul nu mai este perceput ca un subiect pasiv în procesul de formare, ci este considerat partener al cadrului didactic în construirea cunoștințelor, parte activă a procesului de instruire și evaluare, actorul propriei învățări.

Profesorul renunță la livrarea conținuturilor și se axează pe conceperea / proiectarea / realizarea situațiilor de învățare, acordînd atenție mai mare nevoilor de învățare, de motivare, de consiliere și motivare a studenților [7].

Sintetizînd mai multe puncte de vedere, se poate afirma că instruirea centrată pe student este o abordare extinsă, ce presupune înlocuirea prelegerilor cu învățarea activă, integrarea unor programe de învățare după un ritm propriu și a unor situații de învățare în grup, care, în ultima instanță, îi conferă studentului responsabilitatea pentru propriile progrese în formare.

Instruirea centrată pe student schimbă și optica de apreciere a cadrului didactic. Este mai puțin valorizat cadrul didactic universitar – autor de tratate academice, producător de discursuri magistrale, orientate spre un imaginabil student „mediu” și valorizat mai mult profesorul care facilitează și ghidează învățarea studenților. Acest lucru presupune cunoașterea particularităților individuale ale studenților și prezența unor instrumente relative simple, care permit diagnosticarea acestor particularități.

În procesul de instruire diferențiată, care are drept scop formarea la studenți a unor competențe, TIC este utilizată pentru a informa studenții, pentru a diversifica suporturile de învățare, pentru a realiza comunicarea cadru didactic-studenți, student-student (în special, în afara orelor prezențiale), pentru a evalua studenții, pentru a culege informații despre studenți, pentru managementul procesului de învățare.

Concluzie

Diferențierea reală a procesului de formare a specialiștilor în condițiile masificării învățământului superior este posibilă prin utilizarea pe scară largă a posibilităților tehnologiei informației și a comunicațiilor (informare, comunicare, activitate colaborativă, evaluare). Utilizarea TIC permite de a folosi plenar resursele SI pentru dezvoltarea profesională și personală, pentru păstrarea identității instruitului.

Bibliografie:

1. К обществам знаний: Всемирный доклад ЮНЕСКО. Париж: Изд-во ЮНЕСКО, 2005. с. 231.
2. Zimmerman, B. J. Schunk, D. H. Self-regulated learning and academic achievement. New York, NY: Springer Verlag, 1989. 322p.] și teoria instruirii centrate pe instruit [Cornelius-White, J. H. D.; Harbaugh, . P. Learner-Centered Instruction: Building Relationships for student succes. Thousand Oaks, CA: Publication, 2010, 240 p.
3. Turturean, M. Formatorul de nivel universitar: un profil al competențelor/Monica Turturean. Iași: Sedcom Librius, 2009. 262p. P.113.
4. McBride, B. Data-Oriven Instructional Methods One Strategy Fits all Doesn "Worcin Real Classrooms. În T.H.E. Jurnal, 06/01/04 [online]Disponibil pe Internet:<http://www.thejournal.com/articles//6814>(consultat la 8.07.2011)]. Consecințele unei asemenea ignorări sînt evidente: pierderea motivației de învățare, interesul academic [Tomilson, C. A. , Kalbfleish, M. L. Teach me, teach my brain a call for differentiated classrooms.În: Educational Leadership, n 56(3), 1998.
5. O'Neill, G.; McMahon, T. Student-centred learning: What doesit it mean for student and lecturers? [online]. Disponibil pe Internet: < http://www.aishe.org/readings/2005-1/oneill_mcmahon_Tues_19th_Oct_SCL.html >Consultat la 14.08.2011.